

Skipulagsstofnun
b.t. Jakobs Gunnarssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Reykjavík, 12. janúar 2022
UST202112-024/A.Þ.
09.08.03

Efni: Mat á umhverfisáhrifum – matsskyldufyrirspurn og skipulags- og matslýsing deiliskipulags fyrir Ásgarð í Kerlingarfjöllum – uppbygging ferðamannaaðstöðu

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar er barst 2. desember sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um hvort og á hvaða forsendum ofangreind framkvæmd skuli háð mati á umhverfisáhrifum og um skipulags- og matslýsingu á nýju deiliskipulagi fyrir svæðið.

Svæðið sem framkvæmdin og deiliskipulagstillagan nær til er innan friðlýsta landslagsverndarsvæðisins Kerlingarfjalla. Framkvæmdir innan friðlýsta svæðisins eru háðar leyfi Umhverfisstofnunar.

Framkvæmdarlýsing

Fannborg ehf. (hér eftir nefnt framkvæmdaraðili) áformar að hefja framkvæmdir við hálendismiðstöðina í Kerlingarfjöllum þar sem rekin er aðstaða fyrir ferðamenn og útivistarfólk. Gert er ráð fyrir að byggja nýja gístiaðstöðu, endurgera allar eldri byggingar og færa hluta þeirra til innan svæðisins. Svæðið verður endurskipulagt, þá einkum umferðarskipulag og bílastæði. Fráveitukerfi verður einnig endurnýjað.

Uppbyggingaráform á svæðinu hafa áður farið í gegnum ferli umhverfismats og lauk því ferli með álitni Skipulagsstofnunar þann 24. apríl 2019. Hér er því um að ræða breytingar frá upphaflegum áformum en í breytingunum felast breytt uppröðun og ásýnd mannvirkja en ekki er um að ræða stækkun eða aukið umfang. Gert er ráð fyrir sama fjölda gesta og í valkosti 2 í fyrra umhverfismati, þ.e. þeim valkosti sem þótti koma best út úr umhverfismatinu.

Umhverfisstofnun bendir á að framkvæmdunum fylgir nokkuð rask á svæðum sem áður voru lítið eða ekkert röskuð, t.d. þar sem reitur K skagar fram af núverandi akvegi inn í grasi gróna brekku og nýr vegur að tjaldsvæði er fyrirhugaður. Þrátt fyrir rask á þessum svæðum telur stofnunin að breytingarnar muni hafa jákvæð áhrif á skipulag svæðisins og aðkomuna að því.

Vegir og slóðar

Framkvæmdaraðili áformar að leggja nýjan veg sem mun liggja frá hótelsvæðinu, norður meðfram tjaldsvæði og að þjónustuhúsi við tjaldsvæðið. Sá vegur er fyrirhugaður um áður óraskað svæði. Umhverfisstofnun leggur áherslu á að breidd vegarins verði haldið í lágmarki og að tryggt verði að vegurinn falli að landinu eins og kostur er.

Umhverfisstofnun telur jákvætt að umferð meðfram bökkum Ásgarðsár verði stýrt og að tekið verði fyrir almenna bílaumferð þar eins og kostur er. Stofnunin bendir á að mikilvægt er að það kom skýrt fram hvernig umferðin verði takmörkuð og hvaða notkun verði á veginum en merkingar þess efnis þurfa að vera til staðar. Stofnunin telur æskilegt að hann verði *akfær gönguleið* og ekki ætlaður bílum nema ef nauðsyn krefur. Umhverfisstofnun telur að í ljósi þess að umferð um veginn mun minnka miðað við núverandi ástand er æskilegt að huga að uppgræðslu á veginum og umhverfis hann. Einnig telur stofnunin að þrengja mætti veginn og vinna að því að afmá svæði sem notuð eru sem bílastæði í dag.

Framkvæmdaraðili áformar að leggja nýjan aðkomuveg inn í Ásgarð. Umhverfisstofnun telur að afmá þurfi að fullu eldri aðkomuveg með því að fylla upp í hann svo hann verði ekki áberandi skurður í landslaginu.

Umhverfisstofnun bendir á að á uppdrætti vantar tengingu við gönguleið upp á Ásgarðsfjall.

Skilti og upplýsingagjöf

Í deiliskipulagstillögu er ekki fjallað um hvernig upplýsingagjöf verði háttað eða hvort fyrirhugað sé að reisa skilti eða skiltabása. Umhverfisstofnun bendir á að æskilegt er skiltagerð og önnur upplýsingagjöf sé unnið í samstarfi við stofnunina.

Tjaldsvæði

Gert er ráð fyrir að hafa eitt stórt tjaldsvæði austan við Ásgarðsá en ekki tvískipt eins og staðan er í dag. Gert er ráð fyrir að tjaldsvæði vestan Ásgarðsár falli út. Umhverfisstofnun bendir þó á að mikilvægt er að halda tjaldsvæði vestan Ásgarðsár opnu á meðan aðalstjaldsvæðið hefur ekki verið grætt nægilega upp til að taka það allt í notkun, þá sérstaklega í ljósi þess að svæðið hefur verið fjölsótt síðustu sumur af ferðamönnum og tjaldsvæðið reglulega nær uppselt. Uppgræðsla tjaldsvæðisins austan árinna til vesturs er öll á svæði sem þegar er raskað (gamalt hestagerði).

Uppgræðsla

Umhverfisstofnun vill vekja athygli á að mikilvægt er að huga vel að öllum frágangi umhverfis framkvæmdasvæði. Mikilvægt er að staðargróður sé nýttur við uppgræðslu og að uppgræðsla sé gerð í samráð við t.d. Landgræðsluna, Náttúrufræðistofnun Íslands eða Umhverfisstofnun.

Fráveita

Umhverfisstofnun bendir á að öll fráveita skal vera skv. reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólp. Gott væri, ef mögulegt er, að nýta seyrana í samstarfi við Landgræðsluna.

Friðlýsingarskilmálar

Umhverfisstofnun vill vekja athygli á bráðabirgðaákvæði í friðlýsingarskilmálum fyrir Kerlingarfjöll en þar segir: „*Leyfi Umhverfisstofnunar og Hrunamannahrepps þarf til framkvæmda á svæði I, sbr. 1. mgr. 12. gr. Framkvæmdir í samræmi við samþykkt Hrunamannahrepps frá 8. janúar 2015, sbr. auglýsingu í B-deild Stjórnartíðinda nr. 307/2015 um deiliskipulag í Hrunamannahreppi, sem er í gildi við undirritun friðlýsingar eru ekki háðar leyfi Umhverfisstofnunar enda verði hvorki raskað vistkerfum né jarðminjum sem njóta sérstakrar verndar skv. 61. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd, frárennsli verði hreinsað með fullnægjandi hætti sbr. reglugerð um fráveitur og skólp nr. 798/1999 og að frágangur að framkvæmdum loknum sé ætíð til fyrirmyndar. Verði gerðar breytingar á samþykktu deiliskipulagi á svæði I eftir undirritun friðlýsingarinnar eru framkvæmdir háðar leyfi í samræmi við 1. mgr. 12. gr. Framkvæmdaraðili skal tilkynna Umhverfisstofnun með hæfilegum fyrirvara um upphaf framkvæmda og fylgja nánari leiðbeiningum stofnunarinnar um tilhögun framkvæmdar og frágang.“*

Heimilt er að halda við núverandi mannvirkjum en ef um nýframkvæmdir eða endurbyggingu er að ræða þarf að sækja um leyfi til Umhverfisstofnunar.

Niðurstaða

Umhverfisstofnun telur að fyrirhugaðar breytingar á skipulagi svæðisins séu til bóta. Breytingarnar munu bæta skipulag svæðisins sem og aðkomu inn á svæðið sem mun að mati Umhverfisstofnunar hafa jákvæð áhrif á upplifun gesta. Stofnunin leggur áherslu á töluverða uppgræðslu raskaðra svæða og landmótun í kringum veginn meðfram ánni. Mikilvægt er að frágangur sé góður og staðargróður sé nýttur.

Umhverfisstofnun telur ekki líklegt að framkvæmdin hafi í för með sér aukin umhverfisáhrif umfram þau áhrif sem lýst var í upphaflegu umhverfismati og sé því ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Virðingarfyllst,

Agnes Þorkelsdóttir
sérfræðingur

Axel Benediktsson
sérfræðingur